

IONA

Introducere

„Cartea este unică în sensul că se ocupă mai mult de profetul în sine, decât de profeția sa. Condiția sufletului său și disciplina plină de iubire pe care i-o aplică Dumnezeu, îl instruiesc și-l smeresc pe cititor.”

—George Williams

I. Locul unic în Canon

Iona (în ebraică înseamnă *porumbel*) este singurul dintre profeți a cărui profeție nu constă în ceea ce a spus el, ci mai degrabă în propria sa viață și experiență. Experiența sa înfățișează trecutul, prezentul și viitorul națiunii Israel, după cum urmează:

1. Israelul a avut menirea de a fi un martor al lui Dumnezeu pentru Neamuri.
2. Gelos pentru faptul că mesajul harului s-a extins și la Neamuri.
3. Aruncat în mare (adică în lumea Neamurilor) și înghițit de națiuni, totuși rămânând neasimilat de acestea.
4. Aruncat pe uscat (restaurat în țara Israel) și făcut o binecuvântare pentru națiuni.

Singura parte a experienței sale ce nu pare să se potrivească o găsim în capitolul 4. Nicăieri în Biblie nu se sugerează vreodată că Israelul se va îmbufna când binecuvântările milenare se vor revărsa către Neamuri!

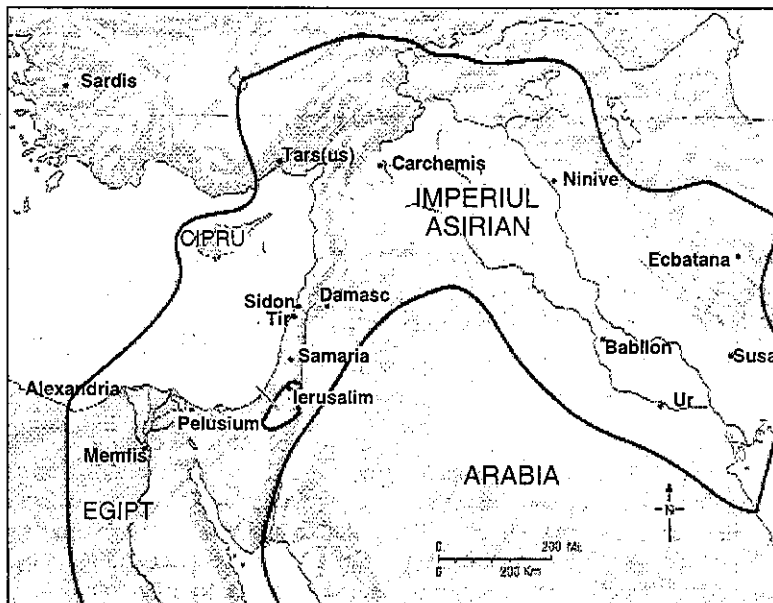
II. Paternitatea

Numai capitolul 2, respectiv „psalmul” foarte personal al lui Iona rostit din pântecul marelui pește, este redactat la persoana întâi singular (eu, pe mine, al meu,

etc.). Faptul că celelalte trei capitole vorbesc *despre* Iona și utilizează persoana a treia singular (el, pe el, al lui, etc.) nu exclud posibilitatea ca el să fi redactat întreaga carte ce-i poartă numele (aceasta fiind și concepția tradițională). Alți scriitori din Biblie, inclusiv Moise, au recurs la același procedeu din când în când. Paternitatea acestei cărți nu trebuie însă să fie un test de ortodoxie, întrucât, tehnic vorbind, este anonimă.

III. Data

Misiunea lui Iona către Ninive a avut loc în timpul domniei celui mai puternic monarh al regatului de nord, Ieroboam II (2 Regi 14:23), care a domnit de prin anul 793 până în 753 î.Cr. Deși inscripțiile asiriene nu menționează un mare reviriment în această perioadă, mai multe evenimente vin însă să confirme cu precizie profeția lui Iona. Se știe foarte bine că păgânii din vechime considerau foamea și eclipsele ca prevestiri ale unor groaznice nenorociri viitoare. E posibil că Domnul să Se fi folosit de foamea ce a avut loc în Asiria în 765 și respectiv în 759 î.Cr. și de eclipsa din iunie 15, 783 î.Cr. ca să pregătească inimile ninivenilor pentru mesajul evanghelistic al lui Iona. O scurtă trecere la monoteism în timpul domniei reginei Semiramis și a fiului ei co-regent Adad-Nirari III (810-782 î.Cr.) a constituit probabil o pregătire pentru slujba lui Iona.

Imperiul Asirian, cca. 650 î.Cr.

IV. Fondul și tema

Iona a fost fiul lui Amitai (fidel [lui Dumnezeu]). De la 2 Regi 14:25 aflăm că era de loc din Gath Hefer, în Galileea.

El a profețit în perioada în care Asiria amenința regatul de nord, Israel. Dumnezeu l-a trimis pe Iona să predice pocăința capitalei Asiriei, Ninive. Dar profetul s-a codit, temându-se că cetatea se va pocăi și astfel va fi cruțată. Asiria a fost o națiune extrem de crudă. Dacă e să dăm crezare inscripțiilor sale, asirienii aveau obiceiul de a-i jupui de vii pe dușmanii lor, făcând mormane cu capetele lor și angajându-se în alte practici de o neașemuită cruzime și sălbăticie. Arogantele și blasfemiatoarele cuvinte rostite de Rabșache, purtătorul de cuvânt al regelui asirian Senacherib, sunt consemnate la 2 Regi 18:19ff.

Prin urmare, Iona a fugit în partea opusă, îmbarcându-se pe o corabie cu destinația Tarsiș, dar în timpul călătoriei a fost înghițit de un pește mare. După eliberarea

sa, a ascultat de porunca Domnului, predicând locuitorilor orașului Ninive. Cetatea s-a pocăit și a fost cruțată – spre marea dezamăgire a lui Iona!

Domnul Isus a menționat cazul lui Iona ca semn al morții, îngropării și învierii Sale (Mat. 12:40; 16:4).

Cartea este un comentariu asupra textului de la Romani 3:29:

Sau este El doar Dumnezeul iudeilor?
Oare nu este El și Dumnezeul
Neamurilor? Ba da, și al Neamurilor.

Este de asemenea o ilustrație a textului de la Romani 11:12, 15. Când Iona a fost aruncat în mare, urmarea a fost salvarea tuturor neevreilor aflați la bordul unei corăbii. Dar când a fost aruncat pe uscat, a avut drept urmare salvarea unei cetăți. Așadar căderea Israelului a avut drept urmare bogății pentru lumea neevreilor, dar cu cât mai multe binecuvântări se vor revărsa către lume prin restaurarea Israelului!

SCHIȚA

- I. NEASCULTAREA PROFETULUI (cap. 1)
 - A. Chemarea misionară a lui Iona (1:1, 2)
 - B. Fuga lui Iona în Tarșiș (1:3)
 - C. Furtuna pe mare (1:4-10)
 - D. Iona aruncat în mare și înghițit de un pește mare (1:11-17)
- II. IZBĂVIREA PROFETULUI (cap. 2)
 - A. Rugăciunea lui Iona (2:1-9)
 - B. Răspunsul lui Dumnezeu (2:10)
- III. VESTIREA MESAJULUI LUI DUMNEZEU PRIN INTERMEDIUL PROFETULUI (cap. 3)
 - A. Amenințarea cu judecata (3:1-4)
 - B. Pocăință la nivelul întregii cetăți (3:5-9)
 - C. Judecata este oprită (3:10)
- IV. NEMULȚUMIREA PROFETULUI (cap. 4)
 - A. Rugăciunea supărăciosului Iona (4:1-3)
 - B. Întrebarea pătrunzătoare a lui Dumnezeu (4:4)
 - C. Iona stă îmbufnat în afara cetății (4:5)
 - D. Lecție practică despre îndurarea suverană a lui Dumnezeu (4:6-11)

Comentariu

I. NEASCULTAREA PROFETULUI (cap. 1)

A. Chemarea misionară a lui Iona (1:1, 2)

Dumnezeu l-a trimis pe Iona să predice în cetatea Ninive, capitala principalului dușman al Israelului: Asiria. Privind lucrurile omenește, e de înțeles atitudinea de groază ce l-a cuprins pe profet la ideea de a se duce acolo (vezi Fondul și Tema de mai sus).

B. Fuga lui Iona în Tarșiș (1:3)

Iona s-a îmbarcat pe o corabie cu direcția Tarșiș (localitate situată probabil pe coasta de sud a Spaniei). H. C. Woodring comentează pe marginea răzvrătirii profetului și a refuzului său de a-și duce la îndeplinire misiunea:

Dumnezeu a dorit ca el să se ducă la Ninive, oraș situat la 800 km nord-est de Palestina. În loc să se ducă spre est, Iona a mers 3.200 km spre vest. Dumnezeu a dorit ca Iona să efectueze o călătorie pe uscat, traversând regiunea cunoscută sub denumirea de Semiluna Fertilă. În schimb, Iona a pornit în indezirabilul său voiaj pe mare (se știe că evreii detestau marea). Dumnezeu l-a trimis la cea mai mare metropolă din vremea aceea. În schimb Iona a pornit-o spre un minuscul punct comercial situat la periferia lumii civilizate. Domnul a dorit să meargă împreună cu profetul Său. În schimb Iona a încercat să fugă de prezența și puterea lui Dumnezeu.¹

C. Furtuna pe mare (1:4-10)

Domnul a trimis (textual: a azvârlit) un vânt mare... și o furtună puternică ce a periclitat corabia și pe cei aflați la bordul

ei. Marinarii păgâni, probabili fenicieni, au tras la sorți ca să vadă cine era răspunzător de acest necaz ce venise peste ei. A reieșit că evreul Iona era vinovatul – el, care fugea de prezența Domnului.

D. Iona aruncat în mare și înghițit de un pește mare (1:11-17)

1:11-16 Întrebarea: „**Ce să-ți facem ca marea să se liniștească pentru noi**” demonstrează atitudinea pe care o are de obicei omul, de a-și salva pielea cu orice preț. Dar așa păgâni cum erau marinarii, au dat dovadă de multă echitate sau „fair play,” refuzând să se atingă de el și vâslind din greu să ajungă la mal. Dar în cele din urmă ei au fost nevoiți să recurgă la această măsură de ultimă instanță, respectiv să-l arunce în apă, deoarece furtuna era tot mai vijelioasă.

1:17 Un pește mare, pregătit de Domnul l-a înghițit pe Iona și l-a ținut prizonier trei zile și trei nopți. (Miracolul nu a constat în faptul că un pește a putut înghiți un om, ci că omul nu a fost digerat.)

II. IZBĂVIREA PROFETULUI

(cap. 2)

A. Rugăciunea lui Iona (2:1-9)

Rugăciunea lui Iona către Dumnezeu din stomacul peștelui celebrează izbăvirea sa de la înec, nu salvarea sa din stomacul peștelui. Scăparea a venit după ce profetul s-a rugat. Rugăciunea sa este remarcabilă în sensul că încorporează fragmente din cartea Psalmilor. J. Sidlow Baxter analizează rugăciunea după cum urmează:

Nu găsim nici o petiție în rugăciunea lui Iona, ci numai mulțumiri (versetele 2-6), căință (versetele 7, 8) și rededicare a vieții sale (versetul 9). Este cu adevărat un psalm de laudă, un „Te Deum,” o „doxologie.” Cunosc un om care a cântat odată Doxologia cu capul afundat în butoiul gol de făină, în semn de credință în faptul că Dumnezeu va trimite noi provizii de făină! Dar această atitudine inedită de a cânta o doxologie cu capul – și cu tot trupul tău – în interiorul unui pește mare în mijlocul oceanului, ei bine, asta este absolut fără egal!²

Rugăciunea lui Iona prefigurează viitoarea pocăință a lui Israel. Când națiunea Îl va recunoaște pe Mesia ca Mântuitor, va fi reasezată la locul de binecuvântare sub conducerea Sa.

Menționarea **pântecului Șeolului** în versetul 2 i-a determinat pe unii să creadă că de fapt Iona ar fi *murit* în interiorul peștelui, fiind ulterior înviat. Dar cuvântul ebraic *Șeol* poate însemna *mormânt*, *viața de apoi* și alte lucruri. Aici probabil este folosit în sens poetic, cum am spune astăzi că a căzut rău de tot.

Deși este foarte puțin probabil ca Iona să fi murit cu adevărat, și apoi să fi fost înviat din morți, Domnul nostru Însuși îl citează pe Iona ca simbol al morții, îngropării Sale timp de trei zile și nopți, și apoi a învierii Sale glorioase (Mat. 12:40). Apropos, asta demonstrează fără echivoc că pentru Cristos Iona a fost un personaj istoric, ce a trăit în carne și oase, iar nu doar o „parabolă” cum susțin unii predicatori din vremea noastră.

B. Răspunsul lui Dumnezeu (2.10)

De îndată ce Iona a recunoscut că salvarea este de la Domnul, **peștele... l-a vârsat pe Iona**, depunându-l pe uscat.

III. VESTIREA MESAJULUI LUI DUMNEZEU PRIN INTERMEDIUL PROFETULUI (cap. 3)

A. Amenințarea cu judecata (3:1-4)

Domnul i-a dat lui Iona o nouă împuțernicire să se ducă la **Ninive**,³ și de data asta el a ascultat de Domnul. După ce a intrat în marea cetate, a vestit că va fi nimicită după patruzeci de zile.

B. Pocăință la nivelul întregii cetăți (3:5-9)

Ninivenii, care se închinau la dumnezeul lor cu chip de pește, Dagon, se pare că șiau ce i se întâmplase lui Iona. Mai sunt și alți oameni care au supraviețuit experiențe similare în istorie, alegându-se cu o coloratură aparte a pielii, cu pete pe tot corpul, rezultate în urma acțiunii

sucurilor gastrice. Și astfel Iona a avut o înfățișare care l-a diferențiat imediat de restul oamenilor. A fost un semn pentru niniveni. Întreaga cetate s-a pocăit și a crezut în Dumnezeu, de la cel mai mare la cel mai mic. A fost vestit un post, pentru oameni și animale, acoperindu-se cu saci, de la rege la vite.

C. Judecata este oprită (3:10)

În consecință, Ninive a fost cruțată de nenorocirea ce stătea să se abată asupra sa. Știm însă din istorie că asirienii au revenit la vechile lor obiceiuri rele și după încă 150 de ani de har, capitala lor a fost distrusă.

VI. NEMULȚUMIREA PROFETULUI (cap. 4)

A. Rugăciunea supărăciosului Iona (4:1-3)

Iona era supărat pentru faptul că dușmanul acesta păgân al Israelului fusese cruțat. Cuprins de disperare, el a cerut să i se ia viața, temându-se poate că Asiria ar putea amenința din nou Israelul.

Cu cei mai mulți din dușmanii Israelului Dumnezeu s-a purtat aspru și israeliții se așteptau ca inamicii lor să piară, nu să fie salvați. Deși Iona, ca predicator, a înțeles că Dumnezeu este plin de har și îndurare, el mai știa că țări precum Asiria erau de obicei puse deoparte ca să fie anihilate de Dumnezeu. Ca Dumnezeu să-și arate îndurarea față de Asiria (unul din cei mai de temut dușmani ai Israelului în economia VT) li s-ar fi părut cu totul greșit celor mai mulți israeliți.

B. Întrebarea pătrunzătoare a lui Dumnezeu (4:4)

Domnul a muștrat conștiința profetului prin următoarea întrebare pătrunzătoare: „Este drept pentru tine să te mânie?”

C. Iona stă îmbufnat în afara cetății (4:5)

Drept răspuns, Iona a traversat cetatea Ninive și s-a așezat jos, în partea de răsărit a cetății să vadă ce i se va întâmpla.

D. Lecție practică despre îndurarea suverană a lui Dumnezeu (4:6-11)

4:6-8 Acolo Domnul Dumnezeu a pregătit o plantă mare ca să-l apere pe Iona de bătaia soarelui.⁴ Iona a fost încântat de acest lucru. A doua zi însă Dumnezeu a pregătit un vierme care a făcut planta să se usuce. De asemenea Dumnezeu a pregătit un vânt de răsărit care, împreună cu soarele dogorător, l-a făcut pe profet să leșine și să-și doarească moartea.

4:9-11 Apoi Dumnezeu i-a amintit profetului Său că dacă el a avut milă de plantă, cu cât mai îndreptătit era Domnul să aibă milă de o cetate cu o populație numeroasă, având peste o sută douăzeci de mii doar la categoria copii, ca să nu mai spunem nimic despre numărul mare de vite.

Lecția acestei mici cărți este că Dumnezeu iubește lumea – nu doar pe evrei, ci și pe neevrei!

NOTE FINALE

¹(1:3) H. Chester Woodring, “Easter Challenge” Lectures on Jonah (Prelegeri despre Iona), Emmaus Bible School (acum Colegiu), 1960.

²(2:1-9) J. Sidlow Baxter, *Explore the Book*, p. 169.

³(3:1-4) „Ninive... era înconjurată de un complex de orașe mai mici și sate; prin urmare, întreaga zonă metropolitană este corect descrisă ca fiind atât de întinsă încât ți-ar fi trebuit trei zile s-o străbați (80-90 km).” Montague S. Mills, *The Minor Prophets, A Survey*, p. 55.

⁴(4:6-8) Domnul a pregătit patru lucruri pentru profetul său nesupus: (1) un pește mare (1:17); (2) planta (4:6); (3) un vierme (4:7); și (4) un puternic vânt dinspre răsărit (4:8).

BIBLIOGRAFIE

- Banks, William L. *Jonah, the Reluctant Prophet*. Chicago: Moody Press, 1966.
- Blair, J. Allen. *Living Obediently: A Devotional Study of the Book of Jonah*. Neptune, N.J.: Loizeaux Brothers, 1963.
- Draper, James T., Jr. *Jonah: Living in Rebellion*. Wheaton, IL: Tyndale House Publishers, 1971.

Feinberg, Charles L. *Jonah, Micah, and Nahum*. New York: American Board of Missions to the Jews, 1951.

Gaebelein, Frank E. *Four Minor Prophets: Obadiah, Jonah, Habakkuk, and Haggai*. Chicago: Moody Press, 1977.

Keil, C. E. "Jonah." In *Commentary on the Old Testament. Vol. 25*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.

Kleinert, Paul. "The Book of Jonah." In *Lange's Commentary on the Holy Scriptures*. Ediție nouă (24 vols. in 12).

Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1960.

Mills, Montague S. "Jonah." In *The Minor Prophets: A Survey*. Dallas: 3E Ministries, n.d.

Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets. Vol. 2*. Reprint (3 vol.). Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.

Materiale nepublicate

Woodring, H. Chester. "Easter Challenge" Lectures on Jonah. Emmaus Bible School (now College), 1960.